Eduskunnan lakivaliokunta
Lav@eduskunta.fi

Asia: HE 233/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 233/2020 vp)

Eduskunnan lakivaliokunta pyytää Suomen Yrittäjiltä lausuntoa otsikkoasiasta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättäminen muodostaisi maksukyvyttömyysolettaman vasta, jos velallinen ei ole 30 päivän kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2. 2021 ja olemaan voimassa 30.9.2021 saakka.

Maksukyvyttömyysolettaman muuttaminen on perusteltua

Laki konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta vahvistettiin 29.10.2020. Sen mukaan konkurssilain ns. viikon kestäneeseen maksuviiveeseen perustuvaa maksukyvyttömyysolettamaa ei saa käyttää konkurssiin hakemisen perusteena 31.1.2021 saakka. Suomen Yrittäjät on kannattanut väliaikaista sääntelyä, koska muutoksella on voitu estää elinkelpoisten yritysten koronasta johtuvia konkursseja.

Hyväksyessään konkurssilain väliaikaisen muutoksen, eduskunta antoi seuraavan lausuman:

> *”Eduskunta edellyttää, että hallitus välittömästi selvittää ja arvioi, millä muilla keinoin koronavirusepidemian tai siitä johtuvien rajoitustoimien vuoksi tilapäisiin maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten tilannetta voidaan helpottaa kuin jatkamalla 31.1.2021 jälkeen konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaista muutosta ja, jos tällaiset keinot edellyttävät lainsäädännön muutoksia, antaa asiaa koskevat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäviksi hyvissä ajoin niin, että eduskunta voi käsitellä ehdotukset syysistuntokauden 2020 aikana.”*

Vaikka konkurssihakemusten määrät ovat tammi-lokakuu aikana vähentyneet noin 15 prosentilla, aloitettujen konkurssien määrä on samana ajanjaksona pysynyt vuoden 2019 tasolla.[1] Tilastojen perusteella voidaan tehdä erilaisia johtopäätöksiä. Konkurssit eivät ole kriisitilanteesta riippumatta lisääntyneet, mitä voitaneen perustella useilla lainsäädäntöön liittyvillä koronatoimilla, mutta myös velkojien halukkuudella myöntää maksujärjestelyjä (esim. verohallinto) ja vuokrahelpotuksia. Toisaalta tilastojen valossa näyttää myös siltä, etteivät yritysten konkurssit ole loppuneet esimerkiksi keväällä tehdyn konkurssilain väliaikaisen muutoksen vuoksi. Jatkossakin on tärkeää, että pitkään maksukyvyttömät yritykset voidaan hakea konkurssiin, kun taas koronan vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneet yritykset saadaan pelastettua.

On selvää, että yritysten koronasta johtuvat vaikeudet jatkuvat pitkälle ensi vuoteen. Konkurssisääntelyä ei kuitenkaan pidä kehittää *pelkästään* koronan vuoksi, vaan huomioon on otettava myös laajempi näkökulma. Koronatilanteessa *ja muutoinkin* yhden viikon aika maksukehotuksesta on useissa tilanteissa liian lyhyt ajanjakso yrityksen tervehdyttämistoimille. Käytännön näkökulman lisäksi viikon olettama ei vaikuta olevan sopusoinnussa konkurssilain pääsäännön kanssa, jonka mukaan konkurssi edellyttää muuta kuin tilapäistä maksukyvyttömyyttä.[2] Se, että velallinen ei ole kyennyt maksamaan velkojan saatavaa viikon kuluessa maksukehotuksesta, ei vielä osoita pitkäkestoista maksukyvyttömyyttä.

Maksukyvyttömyysolettama on perusteltua säätää 60 päiväksi

Tilapäisiin talousvaikeuksiin joutuneet yritykset tarvitsevat aikaa neuvotellakseen velkojien kanssa, varatakseen asiointiaika pankkiin tai talousneuvontaan, sopeuttaakseen toimintojaan tai aloittaakseen esimerkiksi korvaavan liiketoiminnan harjoittamisen aukioloaika- tai muiden rajoitusten piiriin joutuneen toiminnan sijasta. Näille tervehdyttämistoimille tulee antaa riittävä aika, jotta yrityksellä olisi mahdollisuus selviytyä kriisistä. Esimerkiksi asiointiajan saaminen velkaneuvojalle tai lounasravintolan muuttaminen take away -toimipisteeksi voi vaatia viikkojen tai kuukausien ajanjaksoa.

Esimerkiksi matkailu- ja ravintolatoimialat ovat kärsineet erityisesti koronakriisistä ja kriisin hoidossa tarvittavista rajoitustoimista. Rajoitukset ovat johtaneet siihen, että toimialan yrityksistä merkittävällä määrällä on maksuvaikeuksia. Pääkaupunkiseudulla ja Pohjois-Suomessa iso määrä majoitusliikkeitä on ollut joko kokonaan tai osittain suljettuna, samoin

[1] Lähde: konkurssiasiamiehen toimisto

[2] Ks. Konkurssilain 1 luvun 1 §:n 2 momentti: ”*Maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan tässä laissa sitä, että velallinen on muuten kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä.*”

yöravintolatoiminta. Liikevaihto on supistunut ja supistuu edelleen toimialalla merkittävästi.[3]

Ravintola- ja matkailualojen lisäksi koronarajoitukset ovat vähentäneet merkittävästi myös muiden toimialojen, kuten esiintyvien taiteilijoiden ja tapahtumajärjestäjien liiketoimintamahdollisuuksia. Pienet- ja keskisuuret yritykset ovat kohdanneet koronaan liittyviä ongelmia erityisesti kaupan- ja palvelun mutta nyt syyskaudella myös teollisuuden toimialoilla. Marraskuussa 14 prosenttia pk-yrityksistä on kohdannut omia maksuvaikeuksia.[4] Käytännössä tämä tarkoittaa kymmeniä tuhansia pk-yrityksiä.

Koronakriisi on taloudellisilta vaikutuksiltaan niin poikkeuksellinen, että ehdotettu 30 päivän maksukyvyttömyysolettama voi yksittäisten yritysten tilanteissa tai kokonaisten toimialojen osalta olla liian lyhyt aika tehdä yrityksen taloutta ja maksukykyä korjaavia toimenpiteitä. Toisaalta velallinen voi esittää vastanäyttöä esimerkiksi siitä, että maksukyvyttömyys on tilapäistä esimerkiksi koronakriisistä johtuvista syistä. Yrittäjälle olisi kuitenkin perusteltua taata riittävä aika terveyhdyttämistoimille ilman, että tämän olisi käytettävä muutenkin niukkoja resursseja oikeusprosessin torjumiseen. Tästä syystä ehdotamme, että

konkurssilain 2 luvun 3 pykälän 2 momentin kolmannen kohdan konkurssiolettama muutetaan viikon sijasta 60 päiväksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Tiina Toivonen
lainsäädäntöasioiden päällikkö

[3] Ks. https://www.mara.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2020/matkailu-ja-ravintola-alan-yritykset-tarvitsevat-suojaa-velkojilta-eduskunnalla-ja-valtioneuvostolla-on-velvollisuus-suojata-alan-yrityksia-ja-tyopaikkoja.html
[4] Yrittäjägallup marraskuu 2020: https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/yrittajagallup_koronan_vaikutukset_yrityksiin_12_11_2020.pdf